

STATSFORVALTEREN I AGDER
Postboks 788 Stoa
4809 ARENDAL

Deres ref.:
Vår ref.: 17/9653-78
Saksbehandler: Thorstein Ouren
Dato: 17.01.2022

Statsforvalterens oppgaver i 2022 i forbindelse med gjennomføring av Leve hele livet - en kvalitetsreform for eldre

HelseDirektoratet viser til tildelingsbrevet for 2022 fra KMD pkt. 3.1.3.1.3 under kapitlet "mål for 2022":

Statsforvalteren har ansvar for å bidra til spredning og implementering av Meld. St 15 (2017-2018), "Leve hele livet - En kvalitetsreform for eldre", og å koordinere det regionale støtteapparatet for reformperioden. Statsforvalteren skal følge opp kommunene i tråd med fasene i reformen og i henhold til det særskilte, årlige oppdragsbrevet fra HelseDirektoratet. Statsforvalteren skal videreføre samarbeidet med KS og Utviklingscenter for sykehjem og hjemmetjenester (USHT), samt samarbeide med fylkeskommunene, regionale fagmiljø, fylkeseldreråd og aktuelle organisasjoner om videre gjennomføring i tråd med fasene i reformen. Statsforvalterne får egne midler til oppfølging av Leve hele livet og oppdraget utdypes gjennom eget oppdragsbrev fra HelseDirektoratet i midten av januar 2022.

Statsforvalteren er en del av det regionale støtteapparatet i reformen og har som oppgave å koordinere dette arbeidet. Oppgavene til det regionale støtteapparatet (statsforvalterne, KS og Utviklingscenter for sykehjem og hjemmetjenester) er å mobilisere og engasjere alle kommunene i eget fylke, spre kunnskap om reformen, innhold og virkemidler, gi tilbud om støtte og veiledning i lokalt planarbeid og invitere til læringsnettverk og erfaringsdeling mellom kommunene i alle faser av reformen.

Det er besluttet at reformperioden skal forlenges ut 2024, se Prop. 1 S (2021-2022), jf. Innst. 11 S (2021-2022).

De føringer og forventninger som fremgår av dette særskilte oppdragsbrevet må ses i sammenheng med at Statsforvalteren i statsbudsjettet for 2022 er tildelt totalt 10 mill. kroner i øremerkede midler for å følge opp arbeidet med reformen (Prop. 1 S 2021-2022 side 271). Midlene skal utelukkende benyttes til dette formålet. Fordelingen av midlene mellom de ulike embetene fremgår avslutningsvis.

Statsforvalterne, og det øvrige regionale støtteapparatet, må forberede seg på justeringer for 2022, i tråd med hva ny regjering ønsker å prioritere og løfte fram (ref. Hurdalsplattformen).

HelseDirektoratet

Avdeling kommunale helse- og omsorgstjenester
Thorstein Ouren

Postboks 220 Skøyen, 0213 OSLO • Besøksadresse: Vitaminveien 4, Oslo • Tlf.: (+47) 47 47 20 20
Org.nr.: 983 544 622 • postmottak@helsedir.no • www.helsedirektoratet.no

Nytenkende, tverrfaglig og tverrsektoriell tilnærming

For å lykkes med reformarbeidet kreves det et langsiktig samfunnsperspektiv og en nytenkende, tverrfaglig og tverrsektoriell tilnærming. Statsforvalteren har en viktig samordningsrolle (ref. hovedinstruksen for 2022) og skal ta samordningsinitiativ i fylket overfor andre statlige virksomheter og andre aktører der det er aktuelt. Dette for å sikre at nasjonale mål nås på tvers av nivå og sektorer, og for å sikre samordning av statens styring av kommunene. Det forventes derfor at statsforvalterne organiserer sitt arbeid med Leve hele livet slik at det er godt lederforankret, at statsforvalteren bruker relevante fagressurser på tvers, at statsforvalterne i sin aktivitet utad synliggjør det tverrsektorielle og tverrfaglige i reformen og at man bruker alle tilgjengelige, relevante arenaer og møteplasser i regional og lokal oppfølging av reformarbeidet.

Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging for 2019-2023 slår fast at planlegging er et viktig virkemiddel for å oppnå bærekraftsmålene. Statsforvalteren skal bruke sin kunnskap om lokale og regionale forhold til å prioritere og følge opp bærekraftsmålene i tråd med regjeringens politikk (ref. overordnede prioriteringer i tildelingsbrevet kap. 2.1). Dette er viktige forutsetninger for å lykkes med å møte de demografiske utfordringene man står overfor regionalt og lokalt, og dermed lykkes med gjennomføringen av reformarbeidet. Leve hele livet-arbeidet må knyttes tett opp til ansvaret for oppfølging av bærekraftsmålene og andre relevante oppdrag knyttet til oppfølging av planarbeid og planprosesser i kommunene.

Det er et mål at Leve hele livet ses i sammenheng med andre, relevante nasjonale satsinger som inneholder virkemidler som er avgjørende for å lykkes med Leve hele livet. Statsforvalterne skal derfor jobbe for å samordne de statlige initiativene overfor kommunene og legge grunnlaget for en felles oppfølging både i statlig og kommunal sektor.

Nedenfor følger en oversikt over statsforvalternes viktigste oppgaver i 2022.

Bistå kommunene i gjennomføringen av reformen

Hovedoppgaven til statsforvalterne i 2022, sammen med resten av det regionale støtteapparatet, er å bistå kommunene i gjennomføring av reformen. Pga. pandemien var reformarbeidet samlet sett ca. ett år forsinket ved utgangen av 2021 og det er stor variasjon i hvor langt kommunene har kommet i sin lokale oppfølging. Det regionale støtteapparatet må derfor ha god oversikt over kommunenes behov. Planlegging av tiltak og aktiviteter i 2022 må være innrettet mot å skreddersy bistand ut fra denne kunnskapen. I sitt arbeid må det regionale støtteapparatet formidle og utnytte de støtte- og veiledningsressursene som er utarbeidet. Vi viser særskilt til Helsedirektoratets Leve hele livet nettside, ressursportalen, idébanken som forvaltes av USHTene og nasjonal kommunikasjonsstrategi som er utviklet av vårt felles kommunikasjonsforum.

Helsedirektoratet vil følge det regionale arbeidet tett gjennom de etablerte arenaene for dialog og følge opp og bistå med støtte og veiledning til det regionale arbeidet etter behov.

Støtte og veiledning

Et endringsarbeid, slik reformen legger opp til, krever at det jobbes systematisk og langsiktig. Det er viktig at kommunene kartlegger og analyserer egne utfordringer og behov og sørger for

at de vedtak som fattes om gjennomføring av reformen blir forankret i overordnede plandokumenter slik at de blir forpliktende. Statsforvalterne må, sammen med det øvrige regionale støtteapparatet, bidra med tilrettelagt støtte og veiledning til kommunene i sin region. Helsedirektoratet vil trekke frem noen erfaringspunkter som de regionale støtteapparatene særskilt må følge opp i det videre arbeidet:

- Kommuner som ser på Leve hele livet kun som et anliggende for helse- og omsorgstjenesten, med den mulige konsekvens at planarbeidet mangler tverrsektoriell forankring.
- Kommuner som ikke får til nødvendig involvering og inkludering av andre relevante aktører, herunder innbyggerinvolvering.
- Kommuner som har lagt ansvaret på så lavt nivå i organisasjonen (prosjektleder/kontaktperson) at de ikke får tilstrekkelig oppmerksomhet fra kommuneledelsen.
- Kommuner som ser på Leve hele livet som en isolert oppgave og ikke ser sammenhengen med andre, pågående tiltak og aktiviteter.
- Kommuner som ikke i tilstrekkelig grad har lagt brede og langsiktige analyser av sitt utfordringsbilde til grunn for planarbeidet og vedtakene som fattes.

Nettverk

Statsforvalterne, sammen med det øvrige regionale støtteapparatet, skal sørge for at kommunene inviteres til nettverk. I gjennomføringsplanene som ble revidert våren 2021 har de regionale støtteapparatene i ulik grad konkretisert eksisterende nettverk. Etter hvert som kommunene starter gjennomføring av reformen vil det være særskilt viktig å fange opp lokale behov og sørge for at disse så langt som mulig ivaretas gjennom den tilbudte nettverksstrukturen. Samtidig er det viktig med løpende dialog med det nasjonale støtteapparatet for å formidle behovet for støtte- og veiledningsressurser fra nasjonalt nivå. Det nasjonale støtteapparatet vil så langt det er mulig bistå med tilrettelegging ut fra de ulike regionale behov.

Synliggjøre Leve hele livet

Våren 2021 ble det utviklet en overordnet kommunikasjonsstrategi for alle som jobber med Leve hele livet-reformen. Kommunikasjonsstrategien har definert mål, målgrupper og budskap for reformen og fungerer som et rammeverk og utgangspunkt for alt kommunikasjonsarbeid. Kommunikasjonsstrategien følges opp gjennom arbeidet i kommunikasjonsforum, der alle aktørene i det nasjonale og regionale støtteapparatet er representert. Statsforvalterne må bidra aktivt inn i arbeidet i forumet gjennom sine representanter, og sørge for at informasjons- og kommunikasjonstiltak i regionene planlegges og gjennomføres i tråd med den omforente strategien.

Flere samarbeidsaktører i det regionale støtteapparatet

Helsedirektoratet har kommunisert en tydelig forventning om at de regionale støtteapparatene også må inkludere samarbeid med elderrådene, fylkeskommunen, helseforetak og andre relevante aktører i det regionale arbeidet. I de reviderte gjennomføringsplanene er det i ulik grad beskrevet hvordan disse aktørene er, eller er planlagt, involvert. Det er viktig at statsforvalterne, sammen med øvrig regionalt støtteapparat fortsetter arbeidet med å knytte til seg andre viktige samarbeidspartnere. Her er det ikke minst viktig at de regionale støtteapparatene på eget initiativ deler gode erfaringer med de andre og/eller søker råd hos andre som har lyktes med samarbeid og dialog.

Måling av resultater og effekter lokalt

Helsedirektoratet har gitt statsforvalteren i Trøndelag i oppdrag å utvikle veiledningsmaterieell om bruk av styringsdata og indikatorer for å følge med og følge opp resultater og effekter lokalt. Materiellet skal utvikles som en prosessveileder og knyttes opp mot ressursportal.no. Arbeidet skal være ferdig i løpet av første kvartal 2022. Statsforvalterne, sammen med øvrige regionalt støtteapparat, må bidra til at veilederen blir kjent i kommunene og bistå med tilpasset støtte og veiledning i kommunenes arbeid med implementering av veilederen.

Nominasjon av kandidater til Leve hele livet-prisen 2022

Leve hele livet-prisen for 2022 skal deles ut på den nasjonale Leve hele livet-konferansen 16. november 2022. Det regionale støtteapparatet vil fortsatt ha ansvaret for å nominere kandidater til prisen. Helsedirektoratet vil ta initiativ til en dialog med tanke på forenkling av nominasjonskriteriene og -prosessen for øvrig. Mer informasjon kommer i eget brev senere.

Prioritet til tilskudd i 2022

Ordningen med at kommuner som omstiller seg i tråd med reformen vil bli prioritert innenfor en rekke relevante tilskuddsordninger videreføres i 2022. Statsforvalteren vil få eget brev med konkretisering av oppgaver i den forbindelse.

Rapportering pr. 1. mai og 1. november

Statsforvalterne skal, på vegne av kommunene i sin region, rapportere på status pr. 1. mai og 1. november 2022. Rapporteringskravene vil bli sendt ut i eget brev i mars. Årsakene til at det er nødvendig å vente med å konkretisere rapporteringskravene er:

- OsloMet, som har ansvaret for evaluering av reformen, vil levere en underveisrapport (midtveiseevaluering) 1. februar 2022. Rapporten vil gi god og nødvendig kunnskap om hvordan kommunene forstår og vurderer reformen, hvordan de organiserer arbeidet og hvordan de jobber med Leve hele livet. Videre vil rapporten vil gi svar på hvordan kommunene opplever støtten fra de regionale støtteapparatene. Rapporten har i hovedsak fokus på prosess, men vil også drøfte hvordan og i hvilken grad kommunene har fattet vedtak og fulgt opp disse i planarbeidet. De regionale støtteapparatet må forberede seg på at rapporten kan avstedkomme endringer i innhold og innretning som vil påvirke det videre arbeidet med reformen.
- Statsforvalterne, og det øvrige regionale støtteapparatet, må også forberede seg på justeringer for 2022, i tråd med hva ny regjering ønsker å prioritere og løfte fram (ref. Hurdalsplattformen).

De ovennevnte punktene betyr at Helsedirektoratet vil vurdere behovet for ny revisjon av den nasjonale og de regionale gjennomføringsplanene. Dette vil også bli omtalt i eget brev i mars.

Øvrige oppgaver i 2022

- *Månedlige statusmøter med Helsedirektoratet.* Helsedirektoratet opprettholder sine månedlige statusmøter med embetene. Helsedirektoratet inviterer, arrangerer og fører referat fra disse møtene. Møtene skal være en arena for diskusjon og gjensidig informasjons- og erfaringsutveksling.
- *Konferanser og seminarer med kommunene.* Som tidligere er det ønskelig at statsforvalterne kontinuerlig ajourholder en oversikt over støtteapparatets planlagte

konferanser og seminarer med kommunene og at denne oversikten gjøres tilgjengelig for Helsedirektoratet. I oversikten må det fremgå målgruppe og hovedtema og om det er ønskelig med deltakelse fra Helsedirektoratet og/eller HOD/politisk ledelse.

- *Erfaringsutveksling med nasjonalt og regionalt støtteapparat.* Det nasjonale støtteapparatet vil videreføre ordningen med to digitale erfaringsutvekslinger for støtteapparatene pr. halvår. Tema velges ut fra ønsker og behov fra de regionale støtteapparatene.
- *Fysisk konferanse for støtteapparatene i mai.* Det nasjonale støtteapparatet vil invitere til fysisk samling for alle de regionale støtteapparatene i Trondheim 23-24. mai. Programmet for samlingen vil bli satt opp ut fra innspill fra regionene. Det er ønskelig med bredere deltakelse fra statsforvalterne på denne samlingen, herunder fra ledernivå.

Finansiering i 2022

I statsbudsjettet for 2022 (Prop. 1 S 2021-2022) er det bevilget 10 mill. kroner til statsforvalterne. Midlene fordeles mellom embetene på følgende måte: 5 millioner fordeles flatt mellom fylkene og 5 millioner fordeles etter antall kommuner i hvert fylke.

Embete	Øremerkede midler i 2022 (i 1 000 kroner)
Statsforvalteren i Oslo og Viken	1 230
Statsforvalteren i Innlandet	1 146
Statsforvalteren i Vestfold og Telemark	823
Statsforvalteren i Agder	851
Statsforvalteren i Rogaland	823
Statsforvalteren i Vestland	1 104
Statsforvalteren i Møre og Romsdal	865
Statsforvalteren i Trøndelag	1 034
Statsforvalteren i Nordland	1 076
Statsforvalteren i Troms og Finnmark	1 048

Eventuelle spørsmål kan rettes til Thorstein Ouren, tlf. 46899410, e-post tho@helsedir.no

Vennlig hilsen

Helga Katharina Haug e.f.
avdelingsdirektør

Thorstein Ouren
seniorrådgiver

Dokumentet er godkjent elektronisk

Kopi:

HELSE- OG OMSORGSDEPARTEMENTET
HELSE- OG OMSORGSDEPARTEMENTET

Kristin Løkke

Mottaker	Kontaktperson	Adresse	Post
STATSFORVALTEREN I AGDER		Postboks 788 Stoa	4809 ARENDAL
STATSFORVALTEREN I INNLANDET		Postboks 987	2604 LILLEHAMMER
STATSFORVALTEREN I MØRE OG ROMSDAL		Postboks 2520	6404 MOLDE
STATSFORVALTEREN I NORDLAND		Postboks 1405	8002 BODØ
STATSFORVALTEREN I OSLO OG VIKEN		Postboks 325	1502 MOSS
STATSFORVALTEREN I ROGALAND		Postboks 59 Sentrum	4001 STAVANGER
STATSFORVALTEREN I TROMS OG FINNMARK		Postboks 700	9815 VADSØ
STATSFORVALTEREN I TRØNDELAG		Postboks 2600	7734 STEINKJER
STATSFORVALTEREN I VESTFOLD OG TELEMARK		Postboks 2076	3103 TØNSBERG
STATSFORVALTEREN I VESTLAND		Njøsavegen 2	6863 LEIKANGER